

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 001938746 2025
Датум: 02.12.2025. год.
Београд

Министарство заштите животне средине, државни секретар Александар Дујановић, по решењу о овлашћењу број: 003175811 2025 од 14.07.2025. године на основу члана 31. Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 94/2024), члана 23. став 2. и члана 24. став 3. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 - др. закон и 47/18), члана 6. Закона о министарствима („Службени гласник РС“, бр. 128/20.116/22 и 92/23-др. закон), и члана 136. Закона о општем управном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 18/2016 и 95/2018 - аутентично тумачење и 2/2023 - одлука УС) поступајући по захтеву носиоца пројекта, ЈП ПЕУ Ресавица, Рудник мрког угља "Штаваљ" - Сјеница, о давању сагласности на студију о процени утицаја на животну средину, доноси

Р Е Ш Е Њ Е

1. **ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ** на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације мрког угља источног и западног поља лежишта РМУ "Штаваљ" - Сјеница, на територији општине Сјеница. Координате преломних тачака експлоатационог поља су:

	X	Y
1.	7425075	4794400
2.	7428200	4794300
3.	7431450	4793750
4.	7433040	4792830
5.	7433105	4792060
6.	7432640	4791650
7.	7430250	4791480
8.	7429450	4792000
9.	7428840	4791610
10.	7428200	4789900
11.	7425020	4789860
12.	7425400	4790970

2. Налаже се носиоцу пројекта да при изградњи и раду предметног пројекта у свему испоштује мере заштите животне средине предвиђене у предметној Студији и програм праћења утицаја пројекта на чиниоце животне средине (поглавља 9. и 10 . Студије).

3. Носилац пројекта је у обавези да испоштује и друге услове и сагласности надлежних органа и организација у складу са посебним законом, а нарочито Решење о условима заштите природе издато од стране Завода за заштиту природе Србије, заведено под 03 - број 020-4143/3 од 21.12.2023. године, Решење о водним условима издато од стране Републичке дирекције за воде Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС, заведени под бројем 000262269 2023 од 01.11.2023. год, Услове за израду Студије изводљивости и Студије процене утицаја на животну средину за потребе проширења централног експлоатационог поља рудника Штаваљ, Завода за заштиту споменика културе Краљево, број 142/2 од 09.02.2024.године.

4. Носилац пројекта је дужан да у року од две године од дана добијања овог решења започне извођење пројекта из тачке 1. овог решења. Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 31. став 7. Закона о процени утицаја на животну средину.

5. О трошковима поступка биће одлучено посебним решењем

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Носилац пројекта, ЈП ПЕУ Ресавица, Рудник мрког угља "Штавал" - Сјеница, дана 22.04.2025. године, Министарству заштите животне средине поднео је захтев за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације мрког угља источног и западног поља лежишта РМУ "Штавал" - Сјеница, на територији општине Сјеница, а преко овлашћеног правног лица, обрађивача предметне Студије, УГАЈПРОЈЕКТ БЕОГРАД, Биро за пројектовање и развој, из Београда, Трг Политика 5, заведен под бројем 001938746 2025.

Уз захтев су приложени попуњени упитници за одлучивање о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину, као и сва неопходна документација за доношење предметног Решења, и то:

Документациони прилози:

1. Решење број 000944449 2024 од 16.04.2024. године, Министарство заштите животне средине Републике Србије о одређивању обиму и садржају Студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације источног и западног поља лежишта РМУ „Штавал“ - Сјеница;
  2. Услови заштите природе за експлоатацију и прераду угља источног и западног поља у лежишту РМУ „Штавал“, Завода за заштиту природе Србије, број 020-4143/3 од 21.12.2023. године.
  3. Издавање услова за израду Студије изводљивости експлоатације и Студије процене утицаја на животну средину за потребе проширења експлоатационог поља рудника „Штавал“, Завод за заштиту споменика културе Краљево, број 142/2 од 09.02.2024. године.
  4. Издавање услова за израду Студије изводљивости експлоатације и Студије процене утицаја на животну средину за потребе проширења експлоатационог поља рудника „Штавал“, Завод за заштиту споменика културе Краљево, број 1118/2 од 25.09.2023. године.
  5. Решење број 000262269 2023 000 000 000 001 од 01.11.2023. године, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде - издавање водних услова;
  6. Јавно комунално предузећа – сеоски водоводи Сјеница, бр. 1323/23 од 6.12.2023. године;
  7. Информација о локацији општина Сјеница – Одељење за урбанизам имовинско-правне послове и заштиту животне средине, број предмета 07-353-224//2023 од 01.12.2023. године;
  8. Потврда о резервама централног поља РМУ „Штавал“, број 310-02-00619/2010-06 од 20.07.2011. године;
- Потврда о резервама Сјенички басен – источно поље број 310-301/87-02/1 од 03.05.1989. године;
Потврда о резервама ступски део сјеничког басена број 310-249/84-02/01 од 14.03.1985. године;

9. Потврда о резервама западног поља – северни блок Сјеничког басена број 133/83 од 24.11.1983. године;
10. Потврда о резервама лежишта „Штаваљ- западно поље“ (средњи и јужни блок) број 310-170/88-02/1 од 23.02.1989. године.
11. Решење Агенције за привредне регистре од 10.06.2024. године.
12. Испитивање квалитета површинских и отпадних воде;
13. Извештај о мерењу емисија загађујућих материја у ваздух;
14. Извештај о одређивању концентрације укупних таложних материја у ваздуху амбијента;
15. Извештај о мерењу буке у животној средини.

1.1 Графички прилози

Прилог 1.	Ситуациони план са распоредом и контурама поља Сјеничко-штаваљског басена
Прилог 2.	Хидрогеолошка карта Сјеничко-штаваљског угљоносног басена
Прилог 3.	Ситуациони план површине терена рудника са приказом локација одлагања јаловине Исток
Прилог 4.	Ситуациони план површине терена рудника са приказом рудничких објеката и локација одлагања јаловине Запад
Прилог 5.	Прогнозни геолошки профил М-М'
Прилог 6.	Прогнозни геолошки профил N-N'
Прилог 7.	Прогнозни геолошки профил Н-Н'
Прилог 8.	Мерна места за мониторинг Исток
Прилог 9.	Мерна места за мониторинг Запад ГВН
Прилог 10.	Мерна места за мониторинг Запад ГТН-1
Прилог 11.	Топографска карта Сјеничко-штаваљског угљоносног басена
Прилог 12.	Ситуациони план Централног поља са локацијом водосабирника са таложницима у јами – постојеће стање
Прилог 13.	Шема одводњавања јаме Западно поље са позицијом таложника и водосабирника и модуларно постројење за прочишћавање воде
Прилог 14.	Ситуациона карта јаме Источног поља – пројектовано стање одводњавања са локацијом таложника и водосабирника и модуларно постројење за прочишћавање јамске воде

Предметна Студија о процени утицаја на животну средину је урађена у свему у складу са решењем о одређивању обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације мрког угља источног и западног поља лежишта РМУ "Штаваљ" - Сјеница, на територији општине Сјеница, број 000944449 2024 од 16.04.2024. године, као и у складу са одредбама Просторног Плана Општине Сјеница („Општински Службени гласник“, број 7/13), како је наведено у Информацији о локацији, Општина Сјеница, Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове и заштиту животне средине, број 07-353-224/2023 од 01.12.2023. године.

У складу са чланом 25. и чланом 26. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 94/2024), обезбеђен је јавни увид, почев од 09.07.2025. године, у трајању од 40 дана, организована презентација и спроведена јавна расправа о предметној Студији – Обавештење је објављено у дневном листу „Вечерње НОВОСТИ“, као и на интернет веб презентацији Министарства <http://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>.

Презентација и јавна расправа предметне Студије одржана је 21.08.2025. године у просторијама Општинске управе Сјеница. Јавној расправи присуствовали су представници: Министарства заштите животне средине, обрађивача предметне Студије, носиоца пројекта са представницима локалне самоуправе, док заинтересоване јавности није било. У току трајања јавног увида није било достављених мишљења/коментара од стране заинтересованих органа, организација и јавности у писаном облику. На самој јавној расправи, локална самоуправа изнела је примедбу на предметну Студију да се у дорађеној верзији исте, мере заштите животне средине боље систематизују.

Извештаји о мерењу квалитета чинилаца животне средине, указују да носилац пројекта поштује примену мера заштите животне средине, јер су резултати мерења у границама предвиђених законом.

У складу са чланом 27. и члановима 28., 29. и 31. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 94/2024), Решењем број: 001938746 2025 од 16.05.2025. године образована је Техничка комисија. Чланови Техничке комисије су извршили детаљан преглед и анализу Студије и пратеће документације. На састанку који је одржан 28.08.2025. године је закључено да достављена Студија садржи све неопходне елементе, али да има одређених недостатака које треба отклонити, те о свом раду овом органу доставила Извештај о оцени предметне Студије, на основу кога је сачињен допис број 001938746 2025 од 28.08.2025. године.

Допуна предметне Студије достављена је 14.11.2025.године, након чега је уследио други састанак Техничке комисије, дана 27.11.2025.године на коме је закључено да су отклоњене раније уочене примедбе, те сачињен и Извештај Техничке комисије о оцени предметне Студије, број 001938746 2025 од 27.11.2025.године, са предлогом да се изда сагласност на исту.

Анализом одговора носиоца пројекта на претходно дате коментаре и примедбе, Техничка комисија је констатовала следеће:

Примедба 1. Потребно је навести нови Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“ бр. 94/2024) и ускладити Студију сходно овом закону.

Одговор обрађивача: прихвата се примедба техничке комисије. Извршена је прерада и допуна Студије у складу са одредбама новог Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 94/2024). У оквиру ових одговора даје се нова верзија Студије.

Примедба 2. Поз. 1.3 Треба допунити ширим и конкретнијим описом. Методологија није садржај Студије, већ и опис приступа и поступка обраде података за индикаторе животне средине.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом. У тачки 1.3 Методологија израде Студије допуњене верзије детаљније је описан приступ, поступак прикупљања и обраде података за све релевантне индикаторе животне средине. Наведено је приказано на страни 3 и 4.

Примедба 3. Поз. 2.1 Детаљније описати ширу локацију, а не делимично у микролокацији.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са примедбом. Дат је детаљнији опис и примедба је имплементирана у тачки 2.1 Микро и макро локација источног и западног поља лежишта угља „Штаваљ“ – Сјеница и приказ катастарских парцела на којима се планира извођење пројекта допуњене Студије налази се на страницама од 8 до 13.

Примедба 4. Поз. 2.2 стр. 10 Нема графичких приказа о површинама захваћеним пројектом. Нема списак катастарских парцела.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом. У поглављу 15 Прилози, подтачки 15.2 Графички прилози, дат је ситуациони план са контурама поља Сјеничко-штаваљског басена, на којем су означене координате тачака експлоатационог простора за централно, источно и западно поље (прилог бр. 11). У тачки 2.2.1 и 2.2.2 дат је приказ катастарских парцела на којима се планира извођење пројекта допуњене Студије и налази се на странама 15 и 17.

Примедба 5. Поз. 2.3.3 Поред школских описа о хидрогеологији треба приказати и конкретне информације.

Одговор обрађивача: Примедба је уважена. У тачки 2.3.3 Хидрогеолошке карактеристике допуњене Студије, унете су конкретне информације о хидрогеолошким условима локације, што је приказано на странама од 25 до 34.

Примедба 6. Поз. 2.3.5 Опширан опис педолошких карактеристика терена.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом, тачка 2.3.5 Педолошке карактеристике страна 37.

Примедба 7. Поз. 2.4 Да ли постоји у близини и на ком растојању изворишта питке и/или термалне воде? Опширни опис сливова река (од 23 до 26 стр.).

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом Наведена примедба је имплементирана у тачки 2.4 Подаци о изворишту и основним хидролошким карактеристикама и налази се на странама од 40 до 49.

Примедба 8. Поз. 2.4. Да ли је мерење протицаја пре скоро 40 година довољан доказ о протицају Брњичке реке?

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом Наведена примедба је имплементирана и налази се на странама од 46 до 48 Слив Брњичке реке.

Примедба 9. Поз. 2.5 стр. 29. Која је најнижа температура, има два податка?

Одговор обрађивача: Примедба је уважена. У тачки 2.5 извршена је корекција података о најнижој измереној температури, а исправљени подаци се налазе на страни 58.

Примедба 10. Поз. 2.5 стр. 30 Текст о ветру не одговара потпуно слици 2-15 Објаснити питање смерова ветра, брзинама и честицама.

Одговор обрађивача: Примедба је уважена. У тачки 2.5 извршена је допуна и усаглашавање текста са графичким приказом (слика 2-25), са додатним објашњењем о доминантним смеровима ветра, просечним брзинама и честини појављивања. Измене се налазе на страни 59 и 60.

Примедба 11. Поз. 3.2.3. Да ли постоји систем за отпрашивање?

Одговор обрађивача: Прашина се може јавити на пресипним местима транспортера, где се њено обарање врши орошавањем преко система прскалица.

Примедба 12. Поз. 3.2.4.1 и 3.2.4.2 Да ли је на јаловишту било самоупале угљених остатака из класирнице.

Одговор обрађивача: У досадашњем раду РМУ „Штаваљ“ није забележено самоупаљивање угљених остатака из класирнице на јаловишту.

Примедба 13. Поз. 3.2.5.6 Где су таложник или слично и реципијент за рудничке воде, или објасни даљи поступак са овом водом?

Одговор обрађивача: Као што је већ речено у лежишту рудника угља „Штаваљ“ хидрогеолошки услови су веома сложени јер се ради о оводњеној јами. Оводњеност дела лежишта које се експлоатише спада у ред изузетно богатих водом, коме погодује и његова сложена блоковска структура. Јама рудника „Штаваљ“ спада у јаме са великим приливом воде. Процењени приливи воде у периоду отапања снега и обилних киша крећу се до $9 \text{ m}^3/\text{min}$, па и више, док у сушним периодима године прогнозни прилив овде у јаму износи око $5 \text{ m}^3/\text{min}$.

Постојеће одводњавање јаме „Централно поље“ рудника „Штаваљ“ врши се преко низа стабилних центрифугалних пумпних постројења и мањих потапајућих пумпи са посредним и непосредним испумпавањем на површину. Вода из лежишта и старих радова гравитационо отиче и скупља се у водосабирницима у јами. У сваком од водосабирника у јами постоји таложник, који служи за таложњење суспендованих честица из јамске воде. У јами се налази укупно 10 водосабирника са таложницима. Из водосабирника лоцираног у просторији НХ-4, јамска вода се центрифугалним пумпама избацује на површину у канал, којим се јамска вода одводи до реке Кнежице у коју се испушта без додатног пречишћавања. Јамска вода на излазу из јаме је прозирне до благо замућене воде без јасно видљивих механичких нечистоћа.

У јами Источно поље, сва вода која се појави на припремним и откопним радилиштима ће се гравитационо уз помоћ канала за воду спроводити до Главног јамског таложника и водосабирника који ће бити израђен у најдубљем делу јаме на коти $k+730 \text{ m}$ из просторије ГВН-1И. У делу у ком се налази таложник, механичке нечистоће ће се таложити на дно таложника, док ће механички исталожена вода преко прелива одлазити до водосабирника. Из водосабирника, јамска вода ће се уз помоћ центрифугалних пумпи и цевовода избацивати ван јаме. Јамска вода из јаме Источно поље ће на површини терена отицати до постојећег канала јамске воде Централног поља одакле ће се без даљег пречишћавања испуштати у реципијент.

Како се Западно поље налази на површини од $4,5 \text{ m}^2$, на дубини од 50 до 335 m , може се очекивати прилив воде од $4,15 \text{ m}^3/\text{min}$. У јами Западно поље све јамске воде које се појаве гравитационо ће отицати до најнижег дела јаме у близини завршетка транспортног нископа ГТН-1 где ће бити изграђен таложник са водосабирником. Улога таложника биће да јамску воду пречисти од механичких нечистоћа, односно суспендованих честица. Након таложњења вода ће слободно отицати до водосабирника где ће се уз помоћ центрифугалних пумпи и цевовода испумпавати ван јаме и испуштати у оближни реципијент без претходног пречишћавања.

Оно што је битно напоменути да ће се у реципијент испуштати претходно исталожена јамска вода која у себи може имати незнатне количине честица угља и јаловинског материјала. Како у јами не постоје оксидни и сулфидни минерали, а за процес подземне експлоатације и прераде угља не користе се хемијска средства може се сматрати да испуштање јамске воде у реципијент неће нарушити хемијски састав воде и биљни и животињски свет у њему. За пречишћавање отпадне

рудничке воде користиће се универзално модуларно постројење у којем је могуће комбиновати биолошко-оксидациони и хемијски процес.

У допуњеној Студији у поглављу 15. Прилози, подтачка 15.2 Графички прилози, дате су карте на којима су уцртана места на којима се налазе таложници за централно, западно и источно поље (прилог бр. 12, 13 и 14).

Примедба 14. Поз.3.4 Констатација у другом пасусу одоздо је произвољна.

Одговор обрађивача: Примедба је уважена.

Примедба 15. Поз.3.4. Шта је са вибрацијама, потресима од минирања и сл?

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом. На подручју лежишта рудника „Штавал“ до сада нису забележени утицаји потреса од минирања у јами на објекте на површини, па се самим тим не очекује ни угрожавање животне средине вибрацијама насталим услед потреса од минирања.

За минирање користи се метански сигурносни експлозив, 800 g по интервалу успорења. Метадетонит 1 су прашкасти метански, сигурносни експлозив на бази TNT-а са додатком одређене количине инертних соли које се додају ради спречавања самопаљења експлозивне смеше у јамском ваздуху. Користи се за минирање у рудницама са појавом метана и угљене прашине. Производи детонације не садрже отровне гасове. Коригована и имплементирана примедба се налази на страници 112.

Завод за заштиту споменика културе издао је услове којима се налаже израда и Студије контроле сеизмичких утицаја на културно наслеђе услед минирања или других изазваних потреса током експлоатације и након напуштања експлоатационе дворане. На страни 110 дата је табела где се приказују дозвољене количине и сигурносна растојања у односу на заштиту објеката. Из табеле се може видети да се код минирања у јами највише користи 25,1 kg/експлозива, а да је зона сеизмичког утицаја од 125 до 268 m у зависности од стандарда по коме је извршен прорачун. Имајући у виду да се рударски радови изводе на дубинама већим од наведених то се може констатовати да се не очекује сеизмички утицај на површину терена код извођења рударских радова у јами. А такђе је то дато и у допуњеној Студији тачка 7.14.1 Оцена контроле сеизмичких утицаја потреса од минирања на површину терена и културно наслеђе, на страни 171.

Примедба 16. Поз. 5.8 Детаљније о односима констатованих чинилаца и о еколошком ризику.

Одговор обрађивача: Студија је допуњена у складу са примедбом, а прецизније информације налазе се на страни 141, поз. 6.8.

Примедба 17. Поз. 6.1.1. стр. 111. Одакле су подаци за табелу 6-1. Стр. 112 Одакле су подаци у трећем пасусу одозго. Одакле су подаци у другом и трећем пасусу одоздо. Стр. 113 Одакле је податак у трећем пасусу одозго, да ће се орошавањем емисија прашина смањити до 20 пута.

Одговор обрађивача: Извор података који се налазе у табели 6-1 су преузети из Правилника о условима рада у подземним рудницама и из одговарајућих стандарда (JUS Z.BO. 001-1991. Сл. лист СФРЈ, бр. 54/91/ данашњи SRPS Z.BO. 001:1991. Максимално дозвољена концентрација штрудљивих гасова, пара и аеросола у атмосфери радних просторија). У допуњеној студији сад се то налази у табели 7-15 на страни 149 и дата је нова табела Критеријуми за процену квалитета ваздуха у јами.

Подаци у трећем пасусу одозго на страни 112 (по новом на страни 150) су узети из поглавља 3 тачка 3.4 страна 106.

Подаци у трећем и четвртом пасусу одоздо на страни 112 (сада се налазе на страни 150) су преузете из литературе:

1. **Sapko, M. J.** Sapko, M. J. (U.S. Mine Safety and Health Administration – MSHA). *Coal mine dust particle size: Review and assessment*. Arlington, VA: MSHA. Доступно на: arlweb.msha.gov.
2. **Cheng, Y. et al. (2024)** Cheng, Y., Zhang, X., Li, H., & Wang, J. (2024). *Transport and deposition behavior of micron-sized particles in atmospheric boundary layers*. Atmospheric Environment, Elsevier/ScienceDirect. <https://www.sciencedirect.com>
3. **Kung, H. C. (2024)** Kung, H. C. (2024). *Technical aspects of mineral dust transport and sedimentation: A review*. Journal of Environmental Sciences.

На основу досадашњих студија може се уочити да се крупније честице прашине настале при експлоатацији угља (пречника већег од 50 μm) таложе у непосредној близини извора емисије, док се мање честице (20 μm и 10 μm) транспортују на знатно веће удаљености у зависности од метеоролошких услова и топографије терена. Слични закључци могу се наћи и у међународној литератури: Sapko (MSHA) указује да већина масе угљене прашине чине крупније честице које се релативно брзо таложе у близини извора, док Cheng и сарадници (2024) истичу да честице величине од неколико десетина микрометара могу да остану дуже време у атмосфери и буду транспортоване на стотине метара до више километара. Kung (2024) у својем прегледу потврђује да је управо величина честица пресудан фактор који одређује домет њиховог транспорта, где се крупније фракције таложе у ближој зони, а ситније могу бити дисперзоване на већим просторним скалама.

Податак који се налази на 113 страници (сада се налази на страни 151, пасус други одозго) преузет је са интернета. У истраживању објављеном на ScienceDirect, утврђено је да је двочасовна сесија орошавања довела до смањења концентрације прашине за 75% (sciencedirect.com). Дошло је до грешке приликом преузимања података, тако да смо у допуњеној Студији изменили податак.

Примедба 18. Поз. 6.2. Стр. 125 Последњи пасус произвољан.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са датом примедбом и налази на Поз. 7.8 страна 168.

Подземна експлоатација угља може имати одређене утицаје на здравље становништва у непосредном окружењу експлоатационог подручја. Најзначајнији ризици односе се на могућу изложеност повећаним концентрацијама прашине (PM_{10}). У циљу смањења ових ризика препоручује се примена мера контроле емисије прашине, као што су орошавање и покривање транспортних путева, редовно праћење (мониторинг) квалитета ваздуха и воде, као и континуирано информисање и едукација локалног становништва о мерама заштите животне средине и здравља.

Примедба 19. Поз. 7 Која методологија је коришћена за могућност удеса и ризика? Шта је са досадашњим искуством? Пожари, подземне воде.

Одговор обрађивача: Цело поглавље је допуњено и налази се на страни 187 (Поз. 8). А у поглављу 13 страна 248 наведено је када је дошло до пожара и до продора воде у јамске просторије.

Примедба 20. Поз. 8 Цело поглавље уопштено. Углавном описи мера заштите у подземној експлоатацији угља у радној средини. Стр. 166 Опис могућности продора површинских вода (река) изнад експлоатације поља, у јамске просторије?

Одговор обрађивача: Поглавље је допуњено и налази се у поглављу 9, од стране 196. На страни 226 дат је опис могућих продора вода и предузетих мера заштите.

Примедба 21. Поз 11. Потребан је детаљнији опис.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом. Дат је детаљнији опис и сада се налази на поз 13, по новом Закону, на страни 248.

Примедба 22. Страна 10, поглавље 2.2 трећи пасус гласи: „За експлоатациони простор установљено је да се локација налази у подручју, односно зони пашњачки рејон и да су експлоатациони радови који су планирани на предметном локалитету препознати у Просторном плану општине Сјеница са ознаком: експлоатација и резерве минералне сировине. Све нејасно, непрецизно. Недостаје одговарајућа карта (где се види где је централно поље, а где источно и западно) или позив на одговарајући прилог.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом. У поглављу 15 Прилози, подтачка 15.2 Графички прилози дат је ситуациони план са контурама поља Сјеничко-штавалског басена на коме су јасно исцртане координате тачака експлоатационог простора за централно поље, источно и западно поље (прилог број 11). Трећи пасус, на страни 14, је такође коригован.

Примедба 23. Страна 11, поглавље 2.3.1 Геолошке карактеристике – недостаје Аутор ОГК листа Сјеница размере 1:100 000. Легенда испод карте (сл. 2.4) је непотпуна. У целој студији, чак ни у литератури нема аутора геолога, на кога се аутори студије позивају када говоре о геолошкој грађи подручја где је лоцирано лежиште (а рудник је геолошки објекат). Чак и слика где је приказан литостратиграфски стуб (сл. 2.5 аутора Новаковића, 1983.) нема назив рада у литератури из ког је преузет.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом. Имплементирана примедба се налази у поглављу 2.3.1 на страни 18.

Примедба 24. Страна 15, поглавље 2.3.3 Хидрогеолошке карактеристике – Обзиром на значај подземних вода у лежишту „Штавал“ ово поглавље треба детаљније приказати. Није довољно само „подземно хидрогеолошко картирање“ већ решити проблем подземних вода, посебно када се зна да је и вода минерална сировина.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се на страни 25.

Примедба 25. Страна 2, поглавље 2.4 Подаци о изворишту снабдевања и основним хидролошким карактеристикама – не помиње се извор термо-минералне воде „Чедово“.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се у поглављу 2.4.1.1 Термоминералне воде сјеничког басена на страни 50.

Примедба 26. Кад се говори о сливу Брњичке реке (страна 26) задња реченица гласи „Потицај Брњичке реке вршио је Геоинститут 1986. године, а резултати су приказани на слици (слика 2-13). Резултати су много комплекснији од приказане слике, нејасно је ко је из Геоинститута вршио истраживање (литература).

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се на страни 46.

Примедба 27. Страна 31, поглавље 2.6.1 Флора – У четвртом пасусу пише: „Ливаде и пашњаци су настали на шумским стаништима после нестајања шума“. Ово не знамо кад се дешавало, али знамо да су ливаде и пашњаци нестајали непланским пошумљавањем (седамдесетих година прошлог века) када је добрим делом уништен сточни фонд овог подручја, а радна акција спроведена баш из Штавља.

Одговор обрађивача: Податак је преузет из Елабората за заштиту ознаке географског порекла „Сјеничка Стеља“, поглавље 4. Карактеристике флоре и вегетације која има значај за сточарску производњу на подручју са којег потиче „Сјеничка Стеља“, страна 21. Аутори елабората су Фрида Бауман, дипл. инж. и мр Славиша Думић (2017).

Примедба 28. Страна 58, поглавље 3.2.5.6. Одводњавање – Обзиром на значај подземних вода ово поглавље треба детаљније приказати и размотрити неке друге могућности одводњавања (на пример ван експлоатационих рударских ходника).

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се на страни 87.

Досадашњи начин одводњавања јаме рудника Штаваљ, помоћу стабилних пумпних места са центрифугалним пумпама и цевоводима, показао се као најбоље решење за регулисање јамских и подземних вода. Одводњавање јаме путем бушотина, бунара или дренажних екрана могло би да обезбеди повољне услове у погледу оводњености јаме, али би такав начин рада довео до значајног снижавања нивоа подземних вода, што би могло проузроковати пресушивање појединих бунара у домаћинствима и нарушавање режима оближњих водотокова. Из тог разлога, ове варијанте одводњавања нису разматране.

Примедба 29. Страна 113, 114, Слика 6.1, 6.2 и 6.3 су без координата и размере и као такве су неупотребљиве.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се на странама од 151 до 153 (у допуњеној студији то су сада слике 7-1, 7-2 и 7-3).

Примедба 30. Страна 115, поглавље 6.1.2 Нејасно где су таложници за јамске воде.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом. У поглављу 15 Прилози, подтачка 15.2 Графички прилози дате су: 12 Ситуациони план са локацијом водосабирника са таложницима у јами – постојеће стање; Шема одводњавања јаме Западно поље са позицијом таложника и водосабирника и модуларно постројење за прочишћавање воде и ситуациона карта јаме Источног поља – пројектовано стање одводњавања са локацијом таложника и водосабирника модуларно постројење за прочишћавање јамске воде (Прилог број 12, 13 и 14)

Примедба 31. Страна 118, У претпоследњем пасусу се помињу „вишележеће наслаге“ овај термин у геологији не постоји. Ваљда се ради о подинском и повлатним слојевима.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се на страни 157 трећи пасус одоздо.

Примедба 32. Страна 133 „тријаске стене представљене су кречњацима, верфанским шкриљцима и творевинама дијабаз – рожњачке формације. Ово је нетачно. Дијабаз – рожњачка формација није тријаска.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се на страни 176, у првом пасусу после слике.

Примедба 33. Страна 144, поглавље 7. Процена утицаја на животну средину у случају удеса. Цело поглавље је доста уопштено. Нигде се не помињу искуства из претходног периода у раду рудника и његовим удесима (тачка 8).

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и сада се налази у поглављу 8, на страни 187, а искуства из претходног периода дата су у поглављу 13, на страни 248.

Примедба 34. Страна 166 Мере заштите при одводњавању – Где су водосабирници? Рудник ради од 1936. године, а у другом пасусу се каже: Површинске воде изнад јаме треба спроводити тако да не угрожавају јамске радове. То није урађено са Брњичком реком.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и сада се налази на страни 226, под истим називом Мере заштите при одводњавању. У поглављу 15 Прилози, подтачка 15.2 Графички прилози дате су карте Шема одводњавања јаме Западно поље са позицијом таложника и водосабирника са модуларним постројењем за пречишћавање воде и ситуациона карта јаме Источног поља – пројектовано стање са локацијом таложника и водосабирника јамсе воде и модуларним постројењем за пречишћавање воде (Прилог број 13 и прилог број 14).

Примедба 35. Страна 184, поглавље 11 Подаци о техничким недостацима, непостојању одговарајућих стручних знања и вештина и немогућности прибављања одговарајућих података. Цело ово поглавље је врло оскудно приказано. У другом пасусу се каже да „Предметна студија не спада у групу ризичних студија које могу угрозити животну средину или битије нарушити постојеће стање уз услов примене пројектованих мера заштите“. Треба имати у виду пожаре у руднику и продоре подземних вода кад је било и људских жртава.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и дат је детаљнији опис. Сада се налази на страни 248, поглавље 13 Подаци о техничким недостацима, непостојању одговарајућих стручних знања и вештина и немогућности прибављања одговарајућих података

Примедба 36. Ступањем на снагу Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, бр. 18/2024) престао је да важи Правилник истог назива из 2016. године, а који је наведен у списку прописа и потребно га је избрисати.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се на страни 6.

Примедба 37. Исправан назив прописа је „Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Службени гласник РС – Међународни уговори бр. 102/2007) и потребно је то исправити.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се на страни 5.

Примедба 38. Било би корисно приказати податке о водостајима и протоцима реке Вапе, као значајног водотока предметне области, са станице „Чедово“ за 2024. годину (ови подаци су јавно доступни).

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом. Имплементирана примедба се налази на страницама од 42 до 46.

Примедба 39. Табела 6-2 објаснити на ком пропису се заснива ова табела; уместо речи „категорија“ ставити термин „класа“, навести које се рибе могу гајити у првој и другој класи вода, пошто у томе има разлике између ове две класе; препоручујем да се комплетно препишу намене свих класа вода из одговарајуће уредбе, пошто овако написано није довољно прецизно.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се на страни 155, табела 7-16 Категоризација површинских вода.

Табела 7-16 се заснива на Уредби о класификацији вода („Службени гласник РС“, бр. 5/68).

Примедба 40. Табела 6-3 објаснити на ком пропису се заснива ова табела? Шта значи термин „слободна материја“?; исправан термин је „растворени“, а не „растворљиви“ кисеоник.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом.

Табела 7-17. се заснива на Уредби о класификацији вода („Службени Гласник РС“, бр. 5/68). Допуњена Студија је коригована са наведеном примедбом, страна 155.

Примедба 41. Табела 6.4 објаснити на основу ког прописа су унесени подаци? На који пропис се мисли под ознаком „Службени лист СФРЈ бр. 42/98“; На који пропис се мисли под овом ознаком „Службени гласник РС“, бр. 31/78?

Одговор обрађивача: Подаци у табели 6.4 узети су из „Правилника о хигијенској исправности воде за пиће“, Службени лист СФРЈ бр. 42/98; „Службени гласник РС“, бр. 31/82 – као и претходни је узет из старих Правилника (Правилник о опасним материјама у водама). Урађене су нове табеле са важећим Правилницима. Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се на страни 156, а табела је под редним бројем 7-18.

Примедба 42. Већи део поглавља о флори и фауни има техничке грешке: у више латинских назива врста биљака и животиња слово н пише на ћирилици уместо на латиници; треба проверити све латинске називе врсте јер у неким има грешака или старих назива родова; што значи ознака cf. у називу врсте *Pisidium cf. globulare*? Након тога је у тексту опет наведена иста врста, грешком спојених назива рода и врста – *Pisidiumglobulare*: за *Unio crassus* је грешком изостављена реч „налази“ се на црвеној листи...; неки домаћи називи врсте нису исправни. Код назива неких биљних заједница такође има грешака у називима врсте, а и овде се понавља грешка појаве ћириличног слова н уместо латиничног; после назива врсте *Potentilla molis* наведен је претпостављам као аутор , Ранч? Опет комбинација ћирилице и латинице, ако се мисли на Панчића? Зато предлагем ревизију целог поглавља о флори и фауни у техничком смислу.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се на страни 60 до 64. Ознака cf. се користи када се морфологија примерка добро слаже са описом познате врсте, али се не може са апсолутном сигурношћу потврдити да припада тој врсти.

Примедба 43. Поглавље о мерама заштите животне средине детаљно прерадити у смислу таксативног навођења најважнијих мера, што је примедба локалне самоуправе.

Одговор обрађивача: Допуњена Студија је коригована у складу са наведеном примедбом и налази се на страни 196, поглавље 9. Предлог мера предвиђених у циљу спречавања, смањења и где је то могуће, отклањање негативног утицаја на чиниоце животне средине.

Елементи који су утицали на доношење одлуке су следећи:

- 1) Сагледани су сви утицаји на животну средину у току редовног рада пројекта, са посебним освртом на утицај пројекта на ваздух, воде, буку, као и на сеизмичке утицаје.
- 2) Предложене мере за спречавање, смањење или отклањање негативних утицаја пројекта на чиниоце животне средине су у складу са законским прописима. Идентификоване су и опасности од удеса, затим могућност појаве акцидентних ситуација. У том смислу, дефинисане су мере превенције, приправности и одговор на удес, као и мере отклањања последице удеса.
- 3) Предложене мере праћења значајних утицаја пројекта на чиниоце животне средине су дате Предлогом програма праћења утицаја на чиниоце животне средине – мониторингом. Програмом су дефинисани параметри на основу којих се може утврдити штетни утицаји на животну средину, као и места, начин и учесталост мерења.
- 4) Примедбе/мишљења заинтересоване јавности нису достављена у законском року.
- 5) Предметна Студија садржи сва потребна поглавља, као и све неопходне услове надлежних органа, тако да је обрађивач испоштовао све одредбе дефинисаних Законом о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р. Србије» број 94/2024) и квалитетно обрадио сва поглавља.

На основу прегледа и анализе Студије о процени утицаја на животну средину, а у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину и Правилника о садржини студије о процени утицаја на животну средину, Техничка комисија је констатовала да је Студија о процени утицаја на животну средину усклађена са релевантном законском и подзаконском регулативом, као и са решењем за одређивање обима и садржаја Студије, број 000944449 2024 од 16.04.2024. године. У складу са наведеним, Техничка комисија је дала предлог да се изда сагласност на предметну Студију.

Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 31. став 7. Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р. Србије» број 94/2024).

УПУСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Ово Решење је коначно. Носилац пројекта и заинтересовани органи и организације и заинтересована јавност могу покренути управни спор подношењем тужбе **Управном суду у Београду, Немањина бр. 9**, у року од 30 дана од дана објављивања обавештења у штампаним дневним новинама. Судска такса за тужбу износи 2800,00 динара.

Александар Дујановић

Достављено:

- Носиоцу пројекта
- Сектору за надзор и превентивно деловање у животној средини
- Архиви

